

best. nr. 526

FORSKRIFT

Forskrift til

---

arbeidsmiljøloven

---

fastsatt av

Direktoratet for

---

arbeidstilsynet

---

6. oktober 1994, nr. 972

Sist endret 30. juni 2003, nr. 911.

Sikkerhetsskilting og signalgivning på arbeidsplassen

ARBEIDSTILSYNET

Utgitt november 1994

Direktoratet for arbeidstilsynet
Postboks 8103 Dep, 0032 Oslo

Mars 2003

Forskriften § 1 ble endret 14. november 2002. Det innebærer at den fra 1. januar 2003 også gjelder for Svalbard.

Mars 2005

Endring i § 18 nr. 2 av 30. juni 2003 nr. 911 er tatt inn i forskriften (nytt fareskilt om eksplosjonsfarlige atmosfærer er lagt til).

Innhold

Forord	3
Forskrift om sikkerhetsskilting og signalgivning på arbeidsplasser	4
Kap I Innledende bestemmelser	4
§ 1 Formål	4
§ 2 Virkeområde	4
§ 3 Definisjoner	5
§ 4 Straffebestemmelser	6
§ 5 Ikrafttredelse	6
Kap II Almennelige bestemmelser	6
§ 6 Hvem forskriften retter seg mot	6
§ 7 Dispensasjon	6
§ 8 Risikovurdering	7
§ 9 Informasjon, opplæring og instruksjon av arbeidstakerne	7
Kap III Sikkerhetsskilting og signalgivning på arbeidsplassen	7
§ 10 Innledende bestemmelser	7
§ 11 Varig skilting og merking	7
§ 12 Kortvarig skilting og signalgivning	8
§ 13 Kombinasjon av sikkerhetsskilt og signalgivning	8
§ 14 Instruksjoner for skilting	8
§ 15 Bruk av sikkerhetsskilt og signaler	9
Kap IV Sikkerhetsskilting	11
§ 16 Særskilte krav	11
§ 17 Plassering, belysning mm	11
§ 18 Sikkerhetsskilter som skal brukes	11
Kap V Merking av beholdere og rørledninger	20
§ 19 Merking av beholdere og rørledninger	20
Kap VI Merking og plassering av brannsløkkingsutstyr	21
§ 20 Merking og plassering av brannsløkkingsutstyr	21

Kap VII Merking av hindringer og farlige steder, samt kjøreveier	21
§ 21 Merking av hindringer og farlige steder	21
§ 22 Merking av kjøreveier	21
Kap VIII Lyssignaler	22
§ 23 Krav til lyssignaler	22
§ 24 Bruk av lyssignaler	22
Kap IX Lydsignaler	23
§ 25 Krav til lydsignaler	23
Kap X Muntlige anvisninger	23
§ 26 Krav til muntlige anvisninger	23
Kap XI Hånd- og armsignaler	24
§ 27 Utførelse av hånd- og armsignaler	24
§ 28 Særlige regler ved bruk av signaler	24
§ 29 Utstyr til bruk ved signalgivning	24

Forord

Denne forskriften er tilpasset EFs rådsdirektiv 92/58/EØF, av 24. juni 1992, om minimumskrav til sikkerhets- og/eller helseskilting på arbeidsplasser (niende særdirktiv i henhold til artikkel 16 nr. 1 i direktiv 89/391/EØF) og direktiv 1999/92/EF. Forskriften omfatter ikke direktivets frivillige regler om muntlige anvisninger og hånd- og armsignaler.

Formålet med forskriften er å gjennomføre enhetlig sikkerhetsskilting og signalgivning på arbeidsplassen. Dette vil kunne redusere de risikoer som kan oppstå som følge av språklige og kulturelle forskjeller mellom arbeidstakere. Ved tilpasningen til EFs direktiv om sikkerhetsskilting og signalgivning på arbeidsplassen ivaretas også hensynet til at samme sikkerhetsskilting og signalgivning brukes innen hele EØS-området.

Det forutsettes at fargenyansen på skilter er i henhold til relevant Europeisk standard (EN), eller ISO-standard hvor EN ikke finnes. Det samme gjelder for lyd- og lyssignaler.

Arbeidstilsynet vil håndheve forskriften innenfor arbeidsmiljølovens virkeområde; dvs i virksomheter på norsk territorium, unntatt sjøfart, fangst og fiske og militær luftfart som omfattes av luftfartsloven.

Fra 1.1.2003 gjelder forskriften også for Svalbard.

Forskriften er kunngjort i Norsk Lovtidend Avd. I nr. 22/1994 side 1730.

Forskrift om sikkerhetsskilting og signalgiving på arbeidsplassen

Fastsatt av Direktoratet for arbeidstilsynet 6. oktober 1994 i medhold av lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø §§ 8 og 9. Gjennomfører EØS-avtalen Vedlegg XVIII A. Helse og sikkerhet på arbeidsplassen nr. 16c (Rådsdirektiv 92/58EØF og dir. 1999/92/EF). Endret 14. november 2002 nr. 1632, 30. juni 2003 nr. 911.

Kapittel I – Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Formålet med denne forskriften er:

- å bedre sikkerheten ved nødvendig varsling eller signalgiving av faremomenter som kan oppstå ved arbeidsprosesser eller andre forhold i virksomheten, på virksomhetens område og på den enkelte arbeidsplass.
- at informasjonen som gis ved sikkerhetsskilting og signalgiving skal være entydig og lett å forstå, uansett personlige forutsetninger, språklig og kulturell bakgrunn.

§ 2 Virkeområde

1. Forskriften gjelder for sikkerhetsskilting og signalgiving på arbeidsplassen slik som definert i § 3.
2. Forskriften gjelder ikke omsetning av eller bruk av stoffer og stoffblandinger, produkter og/eller utstyr som kan medføre helsefare, med mindre dette er uttrykkelig nevnt i denne forskriften.
3. Forskriften gjelder ikke for skilting og signalgiving som reguleres av annen lovgiving eller i medhold av denne om veg-, jernbane-, luft- eller sjøtransport eller transport på innenlandske sjøveier.

§ 3 Definisjoner

- a) Sikkerhetsskilt og signalgivning: anvendelse av skilt, farge, lyssignal, lydsignal, muntlig anvisning eller et hånd- og armsignal som henviser til en bestemt gjenstand, virksomhet eller situasjon og som gir opplysninger eller instruksjoner om hvordan personer skal forholde seg i forskjellige situasjoner av hensyn til sikkerhet og helse på arbeidsplassen.
- b) Forbudsskilt: skilt som forbyr handling som, direkte eller indirekte, kan forårsake fare.
- c) Fareskilt: et skilt som advarer mot risiko og fare.
- d) Påbudsskilt: skilt som pålegger en bestemt handling.
- e) Nødskilt: skilt som gir opplysninger om nødutganger eller førstehjelps- eller redningsutstyr.
- f) Alarmskilt: skilt som angir plasseringen av nødstopppinnretninger, alarmknapper, evakueringssignaler og avstengningsmekanismer.
- g) Brannvernskilt: skilt som angir plassering av utstyr som skal brukes i forbindelse med brann.
- h) Informasjonsskilt: skilt som gir andre informasjoner enn det som er nevnt under bokstav b) til g).
- i) Tilleggsskilt: skilt som brukes sammen med andre skilt og som gir ytterligere informasjon.
- j) Varselfarger: farger som har en bestemt betydning og som varsler om farlige forhold.
- k) Symbol: figurer som beskriver en situasjon eller påbyr en bestemt handling.
- l) Lyssignal: et signal som utsendes gjennom en innretning som er konstruert for belysning fra innsiden eller baksiden på en måte som gjør at overflaten er opplyst.

- m) Lydsignal: kodet lydsignal som utløses og overføres ved hjelp av en innretning som er konstruert for dette formålet, uten bruk av en menneskelig eller kunstig stemme.
- n) Muntlig anvisning: en på forhånd bestemt beskjed frembrakt av en menneskelig eller kunstig stemme.
- o) Hånd- og armsignal: bevegelser og/eller innstillinger av armer og/eller hender, i kodet form, for å veilede personer som utfører arbeid som kan medføre fare for arbeidstakere.

§ 4 Straffebestemmelser

Overtredelse av denne forskrift straffes etter arbeidsmiljøloven kap XIV og straffeloven § 48 a og § 48 b.

§ 5 Ikrafttredelse

1. Denne forskrift trer i kraft straks.
2. Skilter som avviker fra kravene i forskriften, men er i samsvar med norsk eller europeisk standard og som er i bruk, kan fortsatt brukes inntil 1.1.1997.

Kapittel II – Almennelige bestemmelser

§ 6 Hvem forskriften retter seg mot

Arbeidsgiver skal sørge for at bestemmelsene i denne forskriften blir gjennomført.

§ 7 Dispensasjon

Arbeidstilsynet kan gi dispensasjon fra denne forskriften hvis forskriftens minimumskrav til sikkerhet ikke svekkes og det ellers er forsvarlig ut fra hensynet til de farer arbeidstakerne kan bli utsatt for.

§ 8 Risikovurdering

Arbeidsgiver skal vurdere farlige forhold i virksomheten med sikte på å sørge for sikkerhetsskilting og signalgivning der hvor farene ikke kan unngås ved andre tiltak.

§ 9 Informasjon, opplæring og instruksjon av arbeidstakerne

1. Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakerne og deres verneombud gis informasjon om tiltak som treffes i forbindelse med sikkerhetsskilting og signalgivning på arbeidsplassen. Informasjonen skal også gis til verne- og helsepersonalet, der dette finnes.
2. Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakerne gis egnet opplæring og nøyaktig instruksjon om sikkerhetsskiltingen og signalgivningen på arbeidsplassen.

Opplæringen skal omfatte skiltingens og signalenes betydning, spesielt skilting som inneholder ord, samt om den forventede generelle og spesielle atferd.

Kapittel III – Sikkerhetsskilting og signalgivning på arbeidsplassen

§ 10 Innledende bestemmelser

1. Når trafikk inne på et arbeidsområde kan medføre fare for sikkerheten, skal arbeidsgiver sørge for å sette opp de skilter som er nødvendige.
2. Sikkerhetsskiltingen skal hurtig og tydelig rette oppmerksomheten mot de formål og situasjoner som kan innebære fare. Sikkerhetsskiltingen skal ikke erstatte nødvendige verneinnretninger.

§ 11 Varig skilting og merking

1. Forbud, advarsler, ufravelige krav, rømningsveier og førstehjelpsutstyr skal være varig merket med sikkerhetsskilt.
2. Varig sikkerhetsskilting og/eller varselfarger skal brukes for å angi plassering og identifisering av brannsløkkingsutstyr.

3. Merkingen på beholdere og rør skal plasseres som fastsatt i kap. V.
4. Steder der det er fare for sammenstøt eller fare for fall skal merkes varig med varselfarger og/eller med sikkerhetsskilt.
5. Kjøreveier skal merkes varig med varselfarger.

§ 12 Kortvarig skilting og signalgivning

1. Når situasjonen krever det skal lyssignaler, lydsignaler eller muntlige anvisninger, brukes for å varsle fare, oppfordre personer til en bestemt handling og for nødevakuering av personer.
2. Når situasjonen krever det skal hånd- og armsignaler eller muntlige anvisninger brukes for å veilede personer som utfører arbeidsoperasjoner som innebærer fare eller risiko.

§ 13 Kombinasjon av sikkerhetsskilt og signalgivning

1. Dersom virkningen er den samme, kan det velges mellom:
  - lyssignal, lydsignaler eller muntlige anvisninger,
  - hånd- og armsignaler eller muntlige anvisninger.
  - en varselfarge eller sikkerhetsskilting for å angi steder hvor det er en hindring eller høydeforskjell.
2. Signaler som kan brukes sammen:
  - lyssignaler og lydsignaler,
  - lyssignaler og muntlige anvisninger,
  - hånd- og armsignaler og muntlige anvisninger.

§ 14 Instruks for skilting

Skilter som inneholder en varselfarge skal være i samsvar med de instruks som er nevnt i følgende tabell:

Varselfarge	Betydning eller formål	Instruks og opplysninger
Rød	Forbudsskilt	Farlig atferd
	Alarmskilt	Stopp Avstenging Nødstopppinnretning Evakuer
	Brannvernsskilt	Identifisering og plassering
Gul eller orange	Fareskilt	Vær forsiktig Ta forholdsregler Undersøk
Blå	Påbudsskilt	Spesiell atferd eller handlemåte Påbud om bruk av personlig verneutstyr
Grønn	Nødskilt Nødutgangsskilt Førstehjelpsskilt	Lokaler, dører, utganger, veier, utstyr
	Ingen fare	Tilbake til normalt tilstand

Fargene på skiltene skal være i henhold til Norsk standard 4054: Gul nr. 101, rød nr. 102, orange nr. 201, blå nr. 103, grønn nr. 104, hvit nr. 105, sort nr. 106.

§ 15 Bruk av sikkerhetsskilt og signaler

1. Annen skilting eller andre lys- eller lydkilder skal ikke plasseres slik at det kan påvirke synligheten eller hørbarheten på de skilter eller signaler som kreves etter denne forskriften.
2. Plassering av flere skilt nær hverandre skal unngås.
3. Lyssignal som kan forveksles, skal ikke brukes samtidig.

4. Et lyssignal skal ikke brukes i nærheten av en annen lyskilde av lignende type.
5. To eller flere lydsignaler skal ikke brukes samtidig.
6. Et lydsignal skal ikke brukes dersom bakgrunnsstøy kan hindre oppfatelsen av signalet.
7. Skilter eller signalinnretninger skal være lette å forstå og plasseres godt synlig i forhold til de farer de skal varsle om.
8. Skilter eller signalinnretninger skal plasseres i nødvendig antall i forhold til graden av fare eller risiko eller til sonen som skal dekkes.
9. Skilter og signalinnretninger skal kontrolleres før de settes i drift og deretter jevnlig rengjøres, vedlikeholdes, kontrolleres, repareres og, om nødvendig erstattes, for å sikre at de fungerer korrekt og virker etter hensikten.
10. Skilting som krever en energikilde, skal være sikret med nødtilførsel i tilfelle strømbrytning, med mindre risikoen forsvinner med strømbrytningen.
11. Igangsettingen av et lys- og/eller lydsignal angir når en påkrevd handling starter. Lys- og/eller lydsignalet skal vare så lenge som handlingen krever.
Lys- eller lydsignalene skal settes i beredskapsstilling umiddelbart etter hver bruk.
12. Dersom berørte arbeidstakers hørsel eller syn hemmes, f. eks. som følge av bruk av personlig verneutstyr, skal det treffes tiltak for å utfylle eller erstatte den aktuelle skiltingen.
13. Arealer, rom eller inngjerdede områder for lagring av store mengder helsefarlige, brannfarlige eller eksplosjonsfarlige stoffer eller stoffblandinger, skal angis med et passende sikkerhetsskilt valgt blant dem som er oppført i § 18 nr. 2 i denne forskrift, eller merkes som fastsatt i § 19 nr. 1.

Kapittel IV – Sikkerhetsskilting

§ 16 Særskilte krav

1. Symboler for sikkerhetsskilting skal være så enkle som mulig og bare inneholde vesentlige opplysninger.
2. Symbolene som brukes skal være mest mulig lik dem som er vist i § 18. Eventuelle mindre avvik skal ikke kunne føre til misforståelser.
3. Sikkerhetsskilt skal lages av materiale som egner seg for det miljøet de skal stå i.
4. Sikkerhetsskilt skal være av en slik størrelse og farge og lysegenskapene av en slik art, at skiltene lett kan ses og forstås.

§ 17 Plassering, belysning mm

1. Sikkerhetsskilt skal plasseres slik at de ikke representerer noen fare eller uønsket hindring.
2. Det skal brukes selvlysende farger, reflekterende materiale eller kunstig belysning der det naturlige lyset er dårlig.
3. Sikkerhetsskiltet skal fjernes når situasjonen den henviser til ikke lenger er til stede.

§ 18 Sikkerhetsskilter som skal brukes

1. Forbudsskilt
Forbudsskilt skal ha:
  - rund form
  - sort symbol på hvit bakgrunn, kantbord og diagonal linje (skrånende nedover fra venstre til høyre tvers over symbolet i 45° vinkel i forhold til vannrett) i rødt (rødfargen skal dekke minst 35 % av skiltflaten).

Forbudsskilt skal være som følger:

Røyking forbudt

Røyking og
bruk av åpen ild
forbudt

Forbudt for
gående

Forbudt å slok-
ke med vann

Ikke drikkevann

Adgang forbudt
for personer
uten tillatelse

Forbudt for
industri-
kjøretøyer

Må ikke berøres

2. Fareskilt

Fareskilt skal ha:

- trekantform
- sort symbol på gul bakgrunn med sort kantbord og gulfargen skal oppta minst 50 % av skiltflaten.

Fareskilt skal være som følger:

Brannfarlige stoffer eller høy temperatur ⁽¹⁾

Eksplosjonsfarlige stoffer

Giftige stoffer

Etsende stoffer

Ioniserende stråling

Hengende last

Industrikjøretøy

Fare: elektrisk
strøm

Generell fare

Laserstråling

Oksiderende
materiale ⁽²⁾

Radiofrekvent
stråling

Kraftig magnet-
felt

Hindring

Høydeforskjell

Biologisk fare ⁽³⁾

Lav temperatur

Skadelig eller
irriterende stoff ⁽⁴⁾

Gass under
trykk

Område
der eksplosiv
atmosfære kan
dannes

⁽¹⁾ I mangel av et spesielt skilt for høy temperatur.

⁽²⁾ Kan innebære helse-, brann- eller eksplosjonsfare.

⁽³⁾ Symbol fastlagt i rådsdirektiv 90/679/EØF av 26. november 1990 om vern av arbeidstakerne mot fare ved å være utsatt for biologiske agenser på arbeidsplassen (sjuende særdirktiv i henhold til artikkel 16 nr. 1 i direktiv 89/391/EØF) / EFT nr. L 374 av 31.12.1990, s. 1.

⁽⁴⁾ Bakgrunnsfargen for dette skiltet kan unntaksvis være oransje dersom dette er påkrevet for å skille det fra et lignende trafikkskilt.

3. Påbudsskilt

Påbudsskilt skal ha:

- rund form
- hvitt symbol på blå bakgrunn og blåfargen skal oppta minst 50 % av skiltflaten.

Påbudsskilt skal være som følger:

Øyevern påbudt

Hodevern påbudt

Hørselsvern påbudt

Åndedrettsvern påbudt

Fotvern påbudt

Håndvern påbudt

Vernedress påbudt

Ansiktsvern påbudt

Redningssele påbudt

Påbudt vei for
fotgjengere

Generelt påbud
(må om nødven-
dig ledsages av
et annet skilt)

4. Nødsilt

Nødsilt skal ha:

- rektangulær eller kvadratisk form
- hvitt symbol på grønn bakgrunn og grønnfargen skal oppta minst 50 % av skiltflaten.

Nødsilt skal være som følger:

Nødutgang/rømningsvei

Retningsangivelse

(Brukes som tilleggsmålingsinformasjonsskilt til de skilter som er vist nedenfor.)

Førstehjelp

Båre

Nøddusj

Øyeskylling

Nødtelefon for tilkalling av første-
hjelp, ambulanse, politi, giftinfor-
masjonsentralen og redningsentral

5. Alarmskilt

Alarmskilt skal ha:

- kvadratisk form
- hvitt symbol på rød bakgrunn og rødfargen skal oppta minst 50 % av skiltflaten.
- symbol fra NS-ISO 6309

Alarmskilt skal være som følger:

Nødstopp
Alarmknapp
Evakuer
Avstenging

6. Brannvernskilt

Brannvernskilt skal ha:

- rektangulær eller kvadratisk form
- hvitt symbol på rød bakgrunn og rødfargen skal oppta minst 50 % av skiltflaten.

Brannvernskilt skal være som følger:

Brannslange

Stige

Brannsløkkings-
apparat

Nødtelefon for
tilkalling av
brannvesen

Brannsløkkings-
utstyr

Retningsangivelse

(Brukes som tilleggsmålingsinformasjonsskilt til de skilt som er vist ovenfor.)

Kapittel V – Merking av beholdere og rørledninger

§ 19 Merking av beholdere og rørledninger

1. Beholdere som inneholder eller transporterer stoffer eller stoffblandinger som kan medføre helsefare, skal være merket med symbol mot farget bakgrunn i samsvar med forskrifter om helsefare-, brannfare- og eksplosjonsfaremerking.
2. Merkingen skal plasseres på følgende måte:
  - på den eller de synlige sider,
  - i form av skilt, selvklebende merker eller påmalte symboler.
3. Der det er hensiktsmessig skal sikkerhetsskiltingen som er nevnt i § 19 nr. 1 oppfylle kravene i § 16 nr. 4 og § 17.
4. Rørledninger skal være merket med pil som viser strømrretningen.
Rørledninger skal være merket med fargekode avhengig av hvilke stoffer eller stoffblandinger som transporteres gjennom rørledningen.
5. Merkingen som brukes på rørledninger skal plasseres lett synlig i nærheten av de farligste punktene, som ventiler, flenser/koblinger og med passende avstand.
6. Arbeidsgiver skal sørge for at områder, rom eller avlukker som brukes til lagring av store mengder stoffer eller stoffblandinger som kan medføre helsefare merkes med et passende sikkerhetsskilt etter § 18 nr. 2, eller merkes som fastsatt i § 19 nr. 1. Merkingen skal være av en slik størrelse at den lett kan ses og forstås.
På lagringssted med stoffer eller stoffblandinger som kan medføre helsefare skal det settes opp fareskilt for generell fare.
Skiltingen eller merkingen nevnt ovenfor skal plasseres i nærheten av lagringsstedet eller på døren som fører inn til lagringsrommet.

Kapittel VI – Merking og plassering av brann-slokkingsutstyr

§ 20 Merking og plassering av brannsløkkingsutstyr

1. Inngang til oppbevaringssted for brannsløkkingsutstyr og områder hvor brannsløkkingsutstyr oppbevares, skal merkes med skilt som nevnt i § 18 nr. 6.
2. Brannsløkkingsutstyr skal merkes. Fargen for merking av utstyret skal være rød.
Den røde flaten må være så stor at utstyret lett kan gjenkjennes.

Kapittel VII – Merking av hindringer og farlige steder samt kjøreveier

§ 21 Merking av hindringer og farlige steder

1. Steder der det er fare for sammenstøt med hindringer, for fall eller for fallende gjenstander, skal merkes med vekselvis gule og sorte, eventuelt røde og hvite striper i de områder av virksomheten som arbeidstakere har adgang til under arbeidet.
2. Dimensjonene på merkingen skal stå i rimelig forhold til størrelsen på hindringen eller det aktuelle farlige stedet.
3. De gule og sorte eller røde og hvite stripene skal danne en vinkel på ca. 45° og være av tilnærmet lik bredde.

4. Eks.

§ 22 Merking av kjøreveier

1. Kjøreveier for kjøretøyer skal, når det er nødvendig for sikkerheten, merkes med sammenhengende striper i en klart synlig farge, fortrinnsvis hvit eller gul, idet det tas hensyn til fargen på underlaget.

2. Stripene skal være plassert slik at de angir den nødvendige sikkerhetsavstand mellom kjøretøyene og enhver gjenstand som befinner seg i nærheten, og mellom gående og kjøretøyer.
3. Faste kjøreveier på arbeidsområdet utendørs skal om nødvendig være merket som nevnt i nr. 1 og 2, med mindre de er utstyrt med egnede stengsler eller fortau.

Kapittel VIII – Lyssignaler

§ 23 Krav til lyssignaler

1. Signalet fra et lysskilt skal frembringe en lysende kontrast til omgivelsene skiltet står i, i samsvar med de tilsiktede bruksforhold for skiltet. Lyset skal ikke forringe sikten eller synbarheten.
2. Lyssignalets flate kan være ensfarget eller inneholde et symbol på en nærmere angitt bakgrunn.
3. Fargene skal være i samsvar med tabellen i § 14.
4. Når lyssignalet inneholder et symbol, skal symbolet oppfylle bestemmelsene i kap. IV.

§ 24 Bruk av lyssignaler

1. Dersom en innretning kan sende ut både uavbrudte og blinkende lyssignaler, skal de blinkende signalene brukes til å angi en høyere grad av fare eller et mer påtrengende behov for det anbefalte/pålagte inngrep eller handling enn det som angis ved et uavbrudt lyssignal.
Ved bruk av blinkende lyssignal skal hyppigheten av lysblinkene være slik at, budskapet oppfattes fullt ut og at enhver sammenblanding mellom forskjellige lyssignaler unngås.
2. Dersom et blinkende lyssignal brukes i stedet for eller sammen med et lydsignal, må det brukes identiske signalkoder.
3. Innretninger for utsendelse av blinkende lyssignaler i tilfelle en alvorlig fare skal underlegges særskilt kontroll eller utstyres med en reservelampe.

Kapittel IX – Lydsignaler

§ 25 Krav til lydsignaler

1. Lydsignaler skal:

- a) ha et lydnivå som er betydelig høyere enn bakgrunnslydnivået og skal kunne høres uten å være unødvendig høye eller smertefulle,
- b) være lette å kjenne igjen, særlig med tanke på varigheten av lydimpulsene og tidsintervallet mellom dem eller mellom grupper av lydimpulser, samt klart atskilt fra andre lydsignaler og bakgrunnsstøy fra omgivelsene.
- c) Dersom en innretning kan sende ut et lydsignal med variable og uavbrudte svingetall, skal det variable svingetallet brukes til å angi en høyere grad av fare e.l. enn det som angis ved et uavbrudt svingetall.

2. Koder

Signaler for evakuering skal være kontinuerlig.

Kapittel X – Muntlige anvisninger

§ 26 Krav til muntlige anvisninger

1. Arbeidsgiveren skal sørge for at arbeidstakerne har gode kunnskaper i det språk som brukes, slik at de er i stand til å uttale og forstå den talte beskjeden på en korrekt måte og dermed forholde seg på en måte som er hensiktsmessig for å forebygge situasjoner som kan føre til fare for skade på liv eller helse.
2. Arbeidsgiver kan bare benytte arbeidstakere som kan forstå de anvisninger som blir gitt, når sikker utførelse av arbeidet krever muntlige anvisninger.
3. Muntlige anvisninger, herunder kodete, skal skje i form av korte tekster, setninger, grupper av ord og/eller enkeltord og være klart forståelige.
4. Muntlige anvisninger kan gis direkte med bruk av den menneskelige stemme eller indirekte med bruk av en menneskelig eller kunstig stemme som formidles gjennom et medium.

Kapittel XI – Hånd- og armsignaler

§ 27 Utførelse av hånd- og armsignaler

1. Hånd- og armsignaler skal være nøyaktige, enkle, med store bevegelser, lette å utføre og forstå og klart atskilt fra andre lignende signaler.
2. Dersom begge armer brukes samtidig, må de beveges symmetrisk og bare angi ett signal.

§ 28 Særlige regler ved bruk av signaler

1. Personen som gir signalene, heretter kalt signalpersonen, skal bruke arm-/håndbevegelser for å gi manøvreringsinstrukser til personen som mottar signalene, heretter kalt operatøren.
2. Signalpersonen skal kunne overvåke alle manøvre med øynene uten at vedkommende dermed kommer i fare.
3. Dersom vilkårene beskrevet i punkt 2 ovenfor ikke kan oppfylles skal det settes inn ytterligere en eller flere signalpersoner.
4. Signalpersonens oppgaver skal utelukkende bestå i å gi instruksjer i forbindelse med manøvreringen, samt å passe på sikkerheten til arbeidstakere i nærheten.
5. Operatøren skal avbryte den manøveren som er under utførelse og be om nye instruksjer dersom det viser seg umulig å utføre de mottatte ordrene med den nødvendige grad av sikkerhet.

§ 29 Utstyr til bruk ved signalgivning

1. Operatøren skal kunne gjenkjenne signalpersonen uten vanskelighet.
2. Signalpersonen skal være iført en eller flere egnede, lett gjenkjennelige effekter, f.eks. jakke, hjelm, mansjetter eller armbånd, eller bruke en markeringspinne.
3. De lett gjenkjennelige effektene skal være i sterke farger, fortrinnsvis alle i samme farge og skal brukes utelukkende av signalpersoner.